

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 21685-07 דטהפקס בע"מ נ' לשכת רואי החשבון בישראל

בפני כב' השופט חגי ברנר

התובעת דטהפקס בע"מ

ע"י ב"כ עו"ד טוני גרינמן

נגד

הנתבעת לשכת רואי החשבון בישראל

ע"י ב"כ עו"ד יוסי חכם

פסק דין

- 1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
- מבוא**
1. בפניי תביעה לתשלום פיצויים בסך 200,000 ₪ בגין הפרה נטענת של זכות יוצרים.
 2. התובעת היא חברה המנהלת אתר אינטרנט בשם דטהפקס, המספק מידע בתחום של יחסי עבודה, שכר וחישובים. התכנים המתפרסמים באתר נכתבים על ידי עובדי התובעת וזכות היוצרים בתכנים נתונה לתובעת. בין יתר התכנים, מתפרסם באתר שבועון המכונה אף הוא בשם "דטהפקס" (להלן: "השבועון"), המציג שאלות ותשובות בתחום דיני העבודה. אלה מנוסחות על ידי עובדי התובעת. הכניסה לאתר האינטרנט היא למנויים בלבד, ולמנויים ניתנת הרשאה לעשות שימוש אישי הוגן במידע. נאסר עליהם לעשות שימוש מסחרי בתכני האתר.
 3. הנתבעת, לשכת רואי החשבון בישראל (להלן: "הלשכה"), היא גוף וולנטרי, המאגד כ- 11,000 רואי חשבון בישראל. בין השאר, מופקדת הלשכה על קידום רמתם המקצועית של רואי החשבון.
 4. במועד בלתי ידוע החליטה הלשכה לקיים קורס להכשרת חשבי שכר, שבסיומו ייבחנו המשתתפים בבחינת הסמכה. לשם כך התקשרה הלשכה עם יועץ חיצוני, יואל רטנר, שקיבל על עצמו לפקח על הכנת מאגר השאלות לבחינות הסמכה לחשבי שכר. יואל רטנר מצידו

1 מתוך 12

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 21685-07 דטהפקס בע"מ נ' לשכת רואי החשבון בישראל

- 1 פנה ליועץ מס בשם דוד בן הרויה (להלן: "בן הרויה"), על מנת שזה יחבר עבורו את
2 השאלות.
3
4 5. ביום 23.5.2005 ערכה הלשכה בחינת הסמכה לחשבי שכר. לטענתה של התובעת, הלשכה
5 העתיקה במסגרת שאלון הבחינה עשר שאלות אשר נוסחו על ידי התובעת ופורסמו בתשעה
6 גליונות שונים של השבועון, בין השנים 1999-2000. הלשכה אף הגדילה עשות ובעמוד
7 הראשון של הבחינה הזהירה את משתתפי הבחינה כי אין להעתיק את תוכנה של הבחינה
8 וכי כל הזכויות שמורות לה עצמה, תוך שימוש בסימן הבינלאומי C המסמל זכות יוצרים.
9
10 מכאן התביעה.
11
12 6. התובעת טוענת כי מדובר בעשר הפרות של זכות יוצרים, כמספר השאלות שהועתקו, ולכן
13 היא זכאית לפיצוי סטטוטורי בסך של 10,000 - 20,000 ₪ בגין כל שאלה שהועתקה, וזאת
14 בנוסף לפיצוי בגין הפגיעה בזכות המוסרית.
15
16 7. הלשכה טענה להגנתה במסגרת סיכומיה מספר טענות מרכזיות:
17
18 (א) התובעת לא הוכיחה את קיומם של השבועונים מהם הועתקו כביכול השאלות.
19
20 (ב) השאלות אינן מהוות יצירה ספרותית הראויה להגנה.
21
22 (ג) השאלות שבמחלוקת אינן מקוריות ואינן יצירתיות.
23
24 (ד) עומדת ללשכה הגנת מיפר תמים.
25
26 (ה) עומדת ללשכה הגנת שימוש הוגן.
27
28 (ו) עומדת ללשכה הגנה של שימוש במסגרת הרשאה.
29
30 (ז) התובעת עושה שימוש לרעה בזכות יוצרים.
31
32 (ח) הלשכה אינה יודעת ממקור ראשון מי העתיק ממני, והיא מציעה לקבוע כי התובעת
33 דווקא היא זו שהעתיקה את השאלות שחיבר בן הרויה.
34
35 (ט) גם אם היתה הפרה, הרי שמדובר בהפרה אחת ולא בעשר הפרות.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 21685-07 דטהפקס בע"מ נ' לשכת רואי החשבון בישראל

- 1
2
3
4
5
6
7
8 .8 נדון בטענות ההגנה של הלשכה, ונפתח דווקא בטענת ההגנה הלפני אחרונה של הלשכה,
9 היא הטענה לפיה בן הרויה הוא המחבר המקורי של השאלות, והתובעת העתיקה אותו
10 ממנו.
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
- דין**
- 9 .9 ראשית לכל, ברור כי ישנה העתקה של עשר השאלות שבמחלוקת, שכן בחלק מהמקרים
מדובר בזהות גמורה בין השאלות שפורסמו בשבועון לבין השאלות שפורסמו בבחינה,
וביתרת המקרים מדובר בהעתקה מהותית, גם אם לא מלאה, קרי, נערכו שינויים
מינימליים בין טקסט אחד למשנהו. לענין זה ניתן להפנות לטבלת ההשוואה שצורפה
כנספח ד' לתצהירו של אבנר אוזן מטעם התובעת.
- השאלה המתעוררת היא מי העתיק ממי.
- 10 .10 טענת ההגנה המרכזית המשתקפת מתוך כתב ההגנה של הלשכה היא שלא התובעת היא זו
שחיברה את השאלות, אלא דווקא יועץ המס בן הרויה, שנשכר לשם כך על ידי יואל רטנר,
היועץ החיצוני שהתקשר בחוזה עם הלשכה לשם ביצוע פרוייקט ההסמכה של חשבי השכר.
מכאן שהתובעת כביכול היא שהעתיקה את השאלות שחיבר בן הרויה. והנה, לאחר שמייעת
הראיות, נדחקה לה טענת הגנה כה מרכזית לשולי הסיכומים של הלשכה, ולא בכדי, שכן
בעקבות שמייעת הראיות התחוויר בצורה הברורה ביותר כי למרבה הצער, בן הרויה אכן
העתיק את השאלות שבמחלוקת מתוך השבועון.
- אננם, בן הרויה הקפיד להכחיש כי העתיק את השאלות מהשבועון, ודבק בגרסתו לפיה
הוא היה מחברן הראשון של השאלות, אלא שגרסתו זו נמצאה בלתי מהימנה בעליל, ולא
בכדי הלשכה עצמה הפכה טענת הגנה זו לטענת הגנה שולית בסיכומיה, תוך שהיא
מצטדקת ומציינת כי "לגבי השאלה מי העתיק ממי ואם בכלל יש העתקה אין הלשכה
יכולה ליתן תשובה ממקור ראשון ... כל השאלות נשוא התביעה נמסרו ליועץ על ידי העד,
מר בן הרויה, אשר טען בתוקף כי הוא זה שחיברן." (סי' 89 ו- 91 לסיכומים).
- הראיה המכרעת לכך שבן הרויה הוא המעתיק, ולא קורבן של העתקה, נעוצה בכך שלגרסתו
הוא חיבר את השאלות עוד בשנים 1995-1996 במסגרת מבחנים שחיבר במסגרת מכללה
שהקים, אלא שבאופן תמוה, לא עלה בידי בן הרויה להציג ולו גם מבחן אחד מאותה
תקופה, המוכיח את המועד בו חיבר את השאלות (עי' 55 לפרוטוקול). מנגד, התובעת
הוכיחה כי השאלות פורסמו בשבועון בין השנים 1999-2000, ואילו בחינת הלשכה נערכה

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 21685-07 דטהפקס בע"מ נ' לשכת רואי החשבון בישראל

- 1 ביום 23.5.2005. על כן, כל שנדרש מן הרויה לעשות כדי להוכיח שהוא מחברן הראשון של
2 השאלות היה להציג את המבחנים שערך בשנים 1995-1996, דבר שלא עלה בידו לעשות.
3
4 זאת ועוד, אין חולק שכן הרויה היה מנוי על האתר של התובעת ולכן היתה לו גישה חופשית
5 ושוטפת לגליונות השבועון, בהם פורסמו השאלות שבמחלוקת. יצויין כי התובעת הוכיחה
6 כי בן הרויה אף נהג לפנות כדבר שבשגרה למומחי התובעת במסגרת המנוי שהיה לו על
7 האתר, כדי להתייעץ עימם בסוגיות שונות (ראה תיעוד פנייתי בנספח ז' לתצהירו של אבנר
8 אוזן, סמנכ"ל התובעת), וברור איפוא כי גם נהג לעיין בשבועון. בנסיבות אלה, דרושה מידה
9 רבה מאוד של נאיביות כדי להניח כי דווקא התובעת היא שהעתיקה שאלות שחיבר בן
10 הרויה, ולא להיפך.
11
12 11. הלשכה טוענת כי התובעת לא הוכיחה את קיומם של השבועונים מהם הועתקו השאלות,
13 משום שהשבועונים עצמם לא צורפו לתצהירי התובעת, אלא רק תדפיס המהווה רשומה
14 מוסדית, שאמיתותו לא הוכחה כנדרש.
15
16 נקדים ונאמר כי בצדק טוענת התובעת בסיכומי תשובתה, שמדובר בהרחבת חזית אסורה
17 מצידה של הלשכה, שלא כפרה בכתב ההגנה בכך שהשאלות פורסמו בגליונות השבועון, ורק
18 במסגרת סיכומיה כפרה בכך לראשונה.
19
20 גם לגופו של ענין דין הטענה להדחות. אכן, התובעת לא צירפה לתצהירים מטעמה את
21 גליונות השבועון, אלא שאין בכך כדי לגרוע מן העובדה שדבר קיומם ותוכנם של השבועונים
22 אומת כהלכה במסגרת תצהיריהם של אבנר אוזן, סמנכ"ל התובעת (להלן: "אוזן") ומיכל
23 שמיר, מנהלת מרכז המומחים של התובעת, שהיתה מופקדת על ניסוח השאלות והתשובות
24 (להלן: "שמיר").
25
26 יצויין כי החלקים הרלבנטיים מגליונות השבועון צורפו כנספח ה' לתצהירו של אוזן. מדובר
27 במסמכים שהופקו מתוך אתר האינטרנט של התובעת על ידי בא כוחה, עו"ד טוני גרינמן,
28 אך אין בכך כדי לגרוע מקבילותו של הנספח, לאחר שזה אומת על ידי אוזן.
29
30 אינני מקבל את הטענה כי מדובר במסמך שהיה טעון אימות כדרך שמאמתים רשומה
31 מוסדית, שכן מקובלים עלי בהקשר זה טיעוני התובעת בסיכומי תשובתה, לפיהם רשומה
32 מוסדית נועדה להוכיח אמיתותם של נתונים המופקים על ידי מחשב, שאיש אינו יכול
33 להעיד על אמיתותם ממקור ראשון, ואילו במקרה דנן לא התעוררה כלל שאלה של אמיתות
34 התוכן, אלא אך ורק השאלה האם מה שפורסם באתר האינטרנט של התובעת הוא מה

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 21685-07 דטהפקס בע"מ נ' לשכת רואי החשבון בישראל

- 1 שצורף כנספח ו' לתצהירו של אוזן. התשובה לשאלה זו ניתנה על ידי אוזן, שאימת את
2 העובדה שנספח ו' לתצהירו משקף את הפרסומים שנעשו בשבועון.
3
4 .12 הלשכה טוענת כי השאלות אינן מהוות יצירה ספרותית הראויה להגנה וכי הן אינן מקוריות
5 ואינן יצירתיות. לדידה, רק חיבור של שאלות ותשובות גם יחד יכול להחשב יצירה
6 ספרותית, ואילו במקרה דנן מה שהועתק הן השאלות בלבד, ולא התשובות. זאת ועוד, לא
7 מדובר בשאלות מקוריות אלא בשאלות שהפנו אל התובעת לקוחותיה, כפי שאישרה שמיר
8 בעדותה לגבי אחת מבין השאלות (ע"י 18 לפרוטוקול). כמו כן, בשאלות עצמן אין כל
9 יצירתיות, בשונה מן התשובות, שלא הועתקו.
10
11 אינני מקבל טענה זו.
12
13 נזכיר תחילה את הכלל לפיו על מנת שיצירה ספרותית תיהנה מהגנה של זכות יוצרים, די
14 במידה מינימלית של השקעה ויצירתיות:
15
16 "אשר למידה הנדרשת של השקעה ושל יצירתיות נאמר: '...ראוי לציין שלפי כל הגישות
17 אין מדובר אלא במבחנים מינימאליים, הן לעניין ההשקעה והן לעניין היצירתיות
18 הנדרשת... השקעה מתבטאת בהשקעת משאב אנושי כלשהו: זמן, מאמץ, כישרון, כסף,
19 ידע, שיפוט, פיתוח, כאב או טעם אישי... נדרש שהשקעת היוצר תעבור מינימום מסוים,
20 אם כי מינימום זה נמוך מאוד. נדרש 'שניתן יהיה להבחין בתרומתו העצמאית של היוצר',
21 או ש'המוצר ניתן להבחנה מאבני הבניין שלו'"
22
23 ע"א 2790/93 Robert E. Eisenman נ' אלישע קימרון (2000) - פורסם בנבו. ראה גם ת"א
24 (שלום ת"א) 18254-07 קרן אפרים נ' דפוס יעיל בע"מ, תק-של (2)2010, 54544, 54547,
25 (2010).
26
27 לתצהירו של אוזן צורפה כנספח ד' טבלת השוואה בין השאלות שפורסמו בשבועון לבין
28 השאלות כפי שהופיעו בבחינה שחיבר בן הרויה. עיון בשאלות שבמחלוקת מגלה כי בכל
29 אחת מהן קיימת הן יצירתיות בדרגה כזו או אחרת והן מקוריות. אמנם, מדובר בחלק מן
30 המקרים בשאלות שהתעוררו בפסיקה של בתי המשפט או בפניות שפנו לקוחות התובעת אל
31 מומחי התובעת, אלא שהמקוריות והיצירתיות נעוצים בבחירת המילים המסויימות בהן
32 נעשה שימוש בניסוח שאלות (כאשר כל שאלה יכולה היתה להיות מנוסחת גם בדרך אחרת,
33 תוך בחירה במילים נרדפות), בבחירת הסיטואציה הספציפית דווקא מתוך אלפי
34 סיטואציות אפשריות נוספות, בהחלטה המושכלת כי השאלה המסויימת מעוררת ענין

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 21685-07 דטהפקס בע"מ נ' לשכת רואי החשבון בישראל

- 1 ציבורי וראויה להשאל כדי ללבן סוגייה מסויימת, במיצוי השאלה המסויימת המתעוררת
2 מתוך הרקע העובדתי המובא בגוף השאלה, וכו'.
- 3
- 4 כך למשל, אחת השאלות שהועתקה (תוך השמטות מסויימות) היתה השאלה הבאה:
5
- 6 "עובדת לידה לאחר שעבדה חמישה חודשים בלבד במקום עבודה. אי לכך לא היתה זכאית
7 לתשלום דמי לידה מאת המוסד לביטוח לאומי (היא לא עבדה תקופה ארוכה קודם לכן).
8 עם סיום חופשת הלידה חזרה למקום עבודתה ועבדה שנה נוספת עד שפוטרה. המעביד
9 שילם פיצויי פיטורים בגין 17 חודשי עבודה בלבד (+5). לטענת העובדת, חייב המעביד
10 לכלול בסכום הפיצויים גם את התקופה בה שהתה בחופשת לידה (12 שבועות). עם מי
11 הצדק בנסיבות שתוארו בשאלה לעיל?"
- 12
- 13 ברור שניתן היה לנסח את השאלה גם בדרך אחרת. ברור גם כי עצם הבחירה בשאלה
14 המסויימת, כשאלה הראויה להשאל כדי ללבן סוגייה מסויימת בדיני עבודה, מעידה על
15 מקורות ויצירתיות.
- 16
- 17 גם השאלות היותר פשוטות, שלא נלווה להן רקע עובדתי של ממש, משקפות בחירה
18 מושכלת של המחבר ללבן סוגייה מסויימת המתעוררת בדיני עבודה. בחירה זו של המחבר
19 היא יצירתית ומקורית, וראויה להגנה, גם אם יש להניח כי חיבור שאלה מסוג זה לא הצריך
20 מאמץ מיוחד. ראה למשל את השאלה הבאה, שהועתקה כמעט מילה במילה:
21
- 22 "כיצד יש לחשב את ההודעה המוקדמת לה זכאי עובד המפוטר לאחר חמישה חודשי
23 עבודה, ומועסק 10 ימים בממוצע לחודש?"
- 24
- 25 אגב, כדי להסוות את ההעתקה, שינה בן הרויח את התקופה של חמישה חודשי עבודה והפך
26 אותה לשבעה חודשי עבודה.
- 27
- 28 ראה גם את שנפסק על ידי כבי השופט אטרש בת"א (מחוזי נצ') 750/06 סיגמא מדע ידע
29 וחשיבה בע"מ נ' אפסוס פסיכומטרי בע"מ, תק-מח 2007(4), 9565, 9576 (2007):
- 30
- 31 "סבורני, כי שלל השאלות השונות שהובאו בפני במסגרת תיק זה, שברור שאינו מקיף את
32 כל השאלות של כל החברות שעוסקות בענף, מלמד על הכמות העצומה של שאלות
33 אפשריות בתחום ועל האפשרויות המגוונות לבטא את הרעיונות שבשאלות המרכז הארצי
34 וללמדן בצורות שונות, תוך מתן הדגשים שונים, ויצירת מגוון שאלות אפשריות. מרחב
35 התמרון ואפשרויות הביטוי העומדים בפני מי שמחבר שאלות כגון דא, הינו עצום. חברה

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 21685-07 דטהפקס בע"מ נ' לשכת רואי החשבון בישראל

- 1 שמוכיחה, כי חיברה את השאלות המופיעות בחומר הלימוד שלה, הינה בעלת זכות
2 יוצרים באותן שאלות, זכות הראויה להגנה. משכך, הנתבעים אינם רשאים להעתיק
3 שאלות שהן פרי עמלם של אנשי התובעת."
4
5 לבסוף, אני סבור שהלשכה מושתקת מלכפור בכך שהשאלות מוגנות לפי דיני זכויות יוצרים
6 משום שהיא עצמה התיימרה לשמר לעצמה את זכות היוצרים בשאלון הבחינה: בעמוד
7 הראשון של הבחינה הזהירה הלשכה כי אין להעתיק את תוכנה של הבחינה וכי כל הזכויות
8 שמורות לה עצמה, תוך שימוש בסימן הבינלאומי C המסמל זכות יוצרים. על כן, כאשר
9 מתברר כיום כי הלשכה עצמה העתיקה את השאלות מאחרים, לא תישמע מפיה הטענה
10 לפיה לא מדובר ביצירה ספרותית הראויה להגנת זכות יוצרים.
11
12 הלשכה טוענת כי עומדת לה הגנת מפר תמים, משום שהלשכה שכרה את שרותיו של יועץ
13 מקצועי מיוחד לשם חיבור השאלות, וזה מצידו שכר את בן הרויה לשם כך. על כן, הלשכה
14 לא ידעה על כך שבן הרויה העתיק את השאלות מפרסומי התובעת.
15
16 אכן, אין ספק שהלשכה לא ידעה כי השאלון שחובר עבורה מבוסס גם על העתקה מפרסומי
17 התובעת, ובמובן זה היא פעלה בתום לב. יחד עם זאת, מקובלת עלי טענתה של התובעת
18 בסיכומיה לפיה הגנת מפר תמים לפי ס' 8 לחוק זכות יוצרים, 1911, נתונה רק למי שלא ידע
19 ולא היה צריך לדעת כי קיימת בכלל זכות יוצרים ביצירה המועתקת. לעומת זאת, ההגנה
20 לא תחול כאשר הנתבע רק טעה לגבי זהותו של בעל זכות היוצרים.
21
22 ראה ע"א 2312/02 ארנולד דרוק נ' סוניה דנציגר, פ"ד נט(6), 421, 430-431 (2005):
23
24 "כפי שנפסק חל סעיף 8 לחוק זכות יוצרים "דק על אדם המפר זכות-יוצרים, מבלי לדעת -
25 ומבלי שהיה לו יסוד סביר לחשוד - שקיימת בכלל זכות-יוצרים ביצירה הנדונה, ולא די
26 בכך שהמפר לא ידע, ולא היה לו יסוד לחשוד - שהתובע דוקא הוא בעל זכות-היוצרים"
27 (ע"א 241/55 דפוס ניאולרפיקה נ' מסדה בע"מ, פ"ד יא 890, 892; ... עוד נאמר על
28 פרשנותו של הסעיף כי: 'החוק מתייחס בסלחנות מסוימת כלפי זה שהפר ב'תמימות'
29 זכות יוצרים של אחר. מפר כזה פטור מתשלום פיצויים בגין ההפרה, אם כי ניתן לקבל
30 נגדו צו מניעה. החוק עצמו אינו 'תמים' והוא יודע להבחין בין תמימות להיתממות. הוא
31 פוטר רק את זה 'שבתאריך ההפרה לא ידע ולא היה לו יסוד נאמן לחשוד שקיימת זכות
32 יוצרים ביצירה', נטל ההוכחה רובץ על הנתבע ויקשה עליו מאוד להרימו. לא תועיל לו
33 הטענה, כי לא ידע על קיום זכות היוצרים של התובע דוקא או שסבר, אף בתום לב,
34 שהזכויות הן של מאן דהוא אחר. עליו להוכיח שלא ידע, ולא היה עליו לדעת, על קיום
35 זכות היוצרים ביצירה' (ט' גרינמן זכויות יוצרים (תשס"ד) 502). כמו כן ראוי לתת את

7 מתוך 12

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 21685-07 דטהפקס בע"מ נ' לשכת רואי החשבון בישראל

- 1 הדעת על כך 'שתום לב אינו מהווה הגנה כנגד הפרה ראשונית [שהיא ביצוע של פעולה
2 המצויה תחת הפריבילגיה של בעל זכות היוצרים, כגון העתקה או עיבוד של היצירה],
3 אלא (וגם זאת לענין סעד הפיצויים בלבד), כאשר הנתבע לא ידע ולא חייב היה לדעת כלל
4 ועיקר על קיומה של זכות יוצרים לאי-מי ביצירה שלגביה הוא מבצע את הפעולה
5 המפירה. רק לעיתים רחוקות יסבור הנתבע כי ביצירה שבה הוא מטפל אין זכות יוצרים
6 לאדם כלשהו. הסיכון בנדון מוטל אם כן על הנתבע. קושי זה הוא קושי כללי, הקיים גם
7 בשיטות אחרות' (מ' דויטש קניין (תשנ"ז, כרך א') 191.
8
9 במקרה דנן, ברור כי הלשכה ידעה או היתה צריכה לדעת כי השאלון שנמסר לה מוגן בזכות
10 יוצרים של מחבר השאלות (והיא אף התיימרה להקנות לעצמה את זכות היוצרים בשאלון),
11 ואם סברה בטעות כי המחבר הוא היועץ ששכרה, או שזכות היוצרים נתונה משום מה לה
12 עצמה, אין בכך כדי להגן עליה מפני הפרת זכות היוצרים של המחבר האמיתי.
13
14 הלשכה טוענת כי עומדת לה הגנת שימוש הוגן לפי סי' 19(1) לחוק זכות יוצרים, 1911, ולפי
15 סי' 19 לחוק זכות יוצרים, התשס"ח-2007. זאת, משום שעשתה שימוש הוגן בשאלות לצורך
16 הוראה או בחינה על ידי מוסד חינוך, במסגרת הסמכת חשבי שר שלמדו במכללות
17 שאישרה הלשכה.
18
19 אינני מקבל טענה זו, שלטעמי, נגועה באבסורד של ממש. אם נלך לשיטתה של הלשכה, היא
20 יכולה גם לשכפל ספרי לימוד שזכות היוצרים בהם מוקנית לצד שלישי, למכור אותם
21 לתלמידיה, ולטעון אגב כך שמדובר בשימוש הוגן למטרת הוראה או בחינה. ברי כי לא זה
22 השימוש ההוגן אליו כיוון המחוקק.
23
24 בצדק טוענת התובעת בסיכומיה כי הלשכה איננה מוסד חינוך וכי השימוש איננו הוגן משום
25 שהוא נשא אופי מסחרי, הואיל ונעשה במסגרת מיזם מסחרי לכל דבר וענין, שנועד לחשיא
26 רווחים ללשכה. זאת ועוד, בבואו של בית המשפט להכריע בשאלה של הוגנות השימוש
27 ביצירה, עליו לשקול, בין השאר, את מטרת השימוש ואופיו; אופי היצירה שבה נעשה
28 השימוש; היקף השימוש, מבחינה איכותית וכמותית, ביחס ליצירה בשלמותה והשפעת
29 השימוש על ערכה של היצירה ועל השוק הפוטנציאלי שלה. ברור כי כאשר מדובר במפר
30 שמלמד תלמידים תמורת תשלום במסגרת קורס מסחרי, ומעתיק את בחינותיו משאלות
31 שחיבר גוף מסחרי אחר, לא מדובר בשימוש הוגן שראוי להגנה. אין המדובר בלימוד וניתוח
32 אקדמי לשמם של יצירת התובעת בקורס שמעבירה הלשכה, שכן יצירת התובעת אינה
33 עומדת בפני עצמה ואינה ענין ללימוד, אלא כל תכליתה היא להציג שאלות מסוימות
34 המתעוררות בדיני עבודה. הסוגייה המשפטית, ולא השאלה עצמה, היא החומר הנלמד

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 21685-07 דטהפקס בע"מ נ' לשכת רואי החשבון בישראל

- 1 במכללות שאישרה הלשכה. על כן, העתקת השאלות אינה יכולה להחשב שימוש הוגן
2 למטרת הוראה או בחינה.
- 3
- 4 15. הלשכה טוענת כי עומדת לה הגנה של שימוש במסגרת הרשאה, משום שפרסום השאלות
5 באתר התובעת כמוהו כרשיון משתמע להעתקת השאלות.
6
- 7 טענה זו בלתי מתקבלת על הדעת. על פי תנאי השימוש באתר, נקבע מפורשות כי זכויות
8 היוצרים לגבי מידע המופיע באתר שייכות לתובעת, וכי למשתמש שמורה הזכות לשימוש
9 אישי הוגן ולא לשימוש מסחרי (נספח ב' לתצהירו של אוזן). ברור איפוא שלא ניתן לראות
10 בעצם פרסום השאלות באתר משום הרשאה משתמעת להעתקת השאלות לצרכים
11 מסחריים.
12
- 13 16. גם הטענה לפיה התובעת עושה שימוש לרעה בזכות היוצרים שלה אינה יכולה להתקבל. אין
14 זה נכון שהתובעת ניכסה לעצמה מונופול על כלל השאלות בדיני עבודה. זכות היוצרים של
15 התובעת מתייחסת לרשימה סגורה ומצומצמת של שאלות שחיברה בנוסח מילולי מסויים,
16 ומכל מקום, אם יוצר כלשהו בעתיד יהגה בכוחות עצמו שאלות זהות לאלה שחיברה
17 התובעת, שלא אגב העתקתן מפרסומי התובעת, הוא לא ייחשב כמפר של זכות היוצרים.
18 ההגנה על התובעת היא מפני העתקה של השאלות, ולא מפני חיבורן מחדש ובאופן עצמאי
19 על ידי מחבר אחר, שלא אגב העתקה.
20
- 21 17. טענת ההגנה היחידה של הלשכה שיש בה ממש היא הטענה לפיה לצורך הפיצוי הסטטוטורי
22 לו זכאית התובעת, לא מדובר בעשר הפרות של זכות יוצרים, אלא בהפרה אחת בלבד, של
23 עשר יצירות.
24
- 25 אכן, הלשכה הפרה את זכות היוצרים של התובעת בעשר יצירות, כמספר השאלות
26 שהועתקו מתוך תשעה גליונות של השבועון, אלא שהפרות כולן רוכזו במסמך אחד, שאלון
27 הבחינה, ועל כן מדובר במסמך מפר אחד.
28
- 29 שאלה דומה התעוררה ברע"א 4148/09 אקו"ם, אגודת קומפוזיטורים, מחבלים ומו"לים
30 למוסיקה בע"מ נ' יום טוב (טוביה) חדד, תק-על 2009(3), 1498, 1500 (2009), שם היה
31 מדובר בהשמעת שלוש עשרה יצירות מוסיקליות ברצף במהלך ארוע שמחות אחד, ואושרה
32 החלטתו של בית המשפט המחוזי לפיה לענין הפיצוי הסטטוטורי מדובר בהפרה אחת בלבד,
33 שכן מדובר במסכת אחת במסגרת ארוע מפר אחד. עוד נקבע כי:
34
35 "המבחן הקובע לענין סעיף 3א לפקודה הוא לא מספר האקטים המפרים אלא סוג הזכות
36 שנפגעה [עוד ראו: עמית אשכנזי "פיצויים ללא הוכחת נזק" יוצרים זכויות - קריאות

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 21685-07 דטהפקס בע"מ נ' לשכת רואי החשבון בישראל

- 1 בחוק זכות יוצרים 573, 596-597 (בעריכת מיכאל בירנהק וגיא פסח, 2009). לפיכך, צדק
2 בית המשפט המחוזי עת נקט במבחן זה."
- 3
- 4 ראה גם ע"א 592/88 שמעון שגיא נ' עזבון המנוח אברהם ניניו ז"ל, פ"ד מו(2), 254, 266-
5 267 (1992):
- 6
- 7 "ה"הפרה" אשר בה דן הסעיף ואשר בגינה ניתן לבקש פיצוי סטטוטורי, מוסבת, בדרך
8 כלל, על זכות יוצרים אחת שהופרה על ידי הנתבע, ואין זה משנה מהו מספרם של
9 האקטים המפרים ששימשו בהפרתה של אותה הזכות. את הביטוי "כל הפרה" יש לפרש
10 כמתייחס לכל סוג הפרה; הווי אומר, אפשר להטיל את הפיצוי הסטטוטורי מספר פעמים,
11 רק מקום בו הנתבע או הנתבעים הפרו מספר זכויות יוצרים אשר תובעים בגין הפרתן."
- 12
- 13 ראה גם ת"א (שלום ת"א) 45232-05 אורלי קראוס נ' ישראל 10 בע"מ (ערוץ 10), תק-של
14 100949, 100962 (2)2010.
- 15
- 16 על כן, לצורך חישוב הפיצוי הסטטוטורי לו זכאית התובעת, יש לראות במעשי הלשכה
17 משום הפרה אחת בלבד.
- 18
- 19 18. סי' נאי לפקודת זכות יוצרים קובע כי בית המשפט רשאי לפסוק לזכות התובע פיצויים ללא
20 הוכחת נזק בסך שלא יפחת מ- 10,000 ₪ ולא יעלה על 20,000 ₪. במקרה דנן, יש להעמיד
21 את הפיצוי על הסכום המכסימלי של 20,000 ₪ בשל העובדה שמדובר בעשר הענקות,
22 ולנוכח זהותו של הגוף שהפר את זכות היוצרים של התובעת- לשכת רואי החשבון בישראל,
23 שמתוקף תפקידה הרם ניתן לצפות ממנה כי תקפיד קלה כחמורה בנושא זכויות יוצרים.
- 24
- 25 19. התובעת טוענת כי בנוסף היא זכאית לפיצוי בגין הפגיעה בזכותה המוסרית ביצירות
26 שהועתקו. לענין זה חלה הוראת סי' 4(א)(5) לפקודת זכות יוצרים, הקובעת כי במקרה של
27 פגיעה בזכות המוסרית, זכאי המחבר לפיצויים בסכום שיקבע בית המשפט לפי נסיבות
28 המקרה, אף אם לא הוכיח נזק ממון.
- 29
- 30 מנגד, הלשכה טוענת כי לא הוכחה כל פגיעה בזכות המוסרית, לא הוכח נזק ולא נתבע פיצוי
31 כלשהו בסיכומי התובעת.
- 32
- 33 לצד זכות היוצרים החומרית ביצירה, קיימות גם זכותו המוסרית של המחבר. מונח זה נועד
34 להבדיל זכות זו מהזכות הכלכלית, היא זכות היוצרים החומרית ביצירה (ת"א י-ם)
35 2366/00 בן דב נ' מזר, תק- מוח 2004 (2) 7676. ראה גם ת"א (שלום ת"א) 59647/06 ד"ר

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 21685-07 דטהפקס בע"מ נ' לשכת רואי החשבון בישראל

- 1 פרי ארנון נ' ל.ה.ב. (1992) לימודי הבשרה בניהול בע"מ, תק-של 2008(4), 24771, 24780,
2 (2008).
- 3
- 4 בניגוד לנטען בסיכומי הלשכה, עיון בסיכומי התובעת מגלה כי התובעת לא ויתרה על פיצוי
5 בגין הפגיעה בזכות המוסרית (ראה ס' 73 לסיכומי התובעת). כמו כן, כדי לזכות בפיצוי כזה,
6 לא נדרשת הוכחת נזק, ולכן העובדה שהנזק לא הוכח, אינה שוללת את זכותה של התובעת
7 לעתור לפיצוי בגין עצם הפגיעה. הפגיעה בזכות המוסרית באה לביטוי במקרה דנן בכך
8 שנשללה מהתובעת "זכות ההורות", קרי, הזכות שהיצירה תיקרא על שמה. בשונה מפיצוי
9 בגין הפגיעה בזכות הכלכלית, לגביה הגדיר המחוקק פיצוי מינימלי ומכסימלי ללא הוכחת
10 נזק, במקרה של פגיעה בזכות המוסרית, לא קיימת הגדרה כאמור. יחד עם זאת, אני סבור
11 כי בדרך כלל, ובהעדר נסיבות מיוחדות, ראוי שבית המשפט ינחה את עצמו גם כאן לפי
12 אמות המידה שנקבעו לגבי פגיעה בזכות הכלכלית. על כן, יש לפסוק לתובעת פיצוי נוסף
13 בסך 20,000 ₪ בגין הפגיעה בזכות המוסרית.
- 14
- 15 20. בטרם סיום יש להעיר כי ניתן היה לצפות מגוף רב מוניטין ומעמד כשל הלשכה, כי ברגע
16 שהתבררה לו העובדה כי הפר, ולו גם בשוגג, את זכות היוצרים של התובעת, יפעל מיד לשם
17 תשלום פיצוי הולם לתובעת, ולא ינסה להתחמק מאחריותו כפי שנעשה במקרה דנן.
- 18
- 19 21. סיכומי של דבר, התביעה מתקבלת באופן חלקי. הלשכה תשלם לתובעת פיצויים בסך
20 40,000 ₪ בצירוף הפרשי הצמדה וריבית כחוק מיום הגשת התביעה. כמו כן, הלשכה תשלם
21 לתובעת הוצאות משפט בסך 1,500 ₪ ושכ"ט עו"ד בסך 20,000 ₪ בצירוף מע"מ כחוק.
- 22
- 23 22. המזכירות תשלח את פסק הדין לצדדים.
- 24
- 25
- 26
- 27
- 28 ניתן היום, כ"ב אב תש"ע, 02 אוגוסט 2010, בהעדר הצדדים.
- 29
- 30 חגי ברנר, שופט
- 31
- 32
- 33
- 34

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 21685-07 דטהפקס בע"מ נ' לשכת רואי החשבון בישראל

1

12 מתוך 12